

מתחת לעור

מחזה המבוסס על סיפור אמיתי

מאת

יונתן קלדרון

Israeli **אתר**
Dramatists **מחזאי**
Website **ישראל**

משגב דב, ד.ג. עמק שורק 76867
Yonatan.cal@gmail.com
050-9340099

[/http://dramaisrael.org/playwright/yonatancalderon](http://dramaisrael.org/playwright/yonatancalderon)

- גרסה זו: 8/12/2016 -
- תחילת העבודה: 22/01/2008 -

תודה לרקפת בנימין ואלעד אהרון על עזרתם בכתיבה.

© כל הזכויות שמורות למחבר. אין להתחיל תהליך חזרות מבלי לקבל אישור מהמחבר.

דמויות

שחקנית א':	שרלוטה ברוד	ניצולת שואה יהודיה, חיה בתל אביב (66)
שחקנית ב':	קירסטן (Kirsten) איברהארט לוטה רוזנר	קצינה נאצית, מפקדת במחנה עבודה (30)
שחקנית ג':	אידה ברמן	עיתונאית גרמניה צעירה (20) שרלוטה הצעירה, רקדנית בלט, אסירה במחנה עבודה (20)
		אסירה במחנה עבודה (22)

המקום והזמן

דירה תל אביבית בזמן מלחמת המפרץ, יום רביעי בערב, 20 בפברואר 1991.

מחנה עבודה לנשים נוֹיִנְגְאָמָה, המבורג. מפעל לעיבוד עורות, בלוק אסירות, מרפאה, חדרה של אחת הקצינות, מועדון הקצינים. ה-10 בפברואר 1945 עד ה-5 אפריל 1945.

חצר מחנה הריכוז ברגן בלזן, 7-15 באפריל 1945.

סדר התמונות

20 בפברואר 1991.	דירתה של שרלוטה, תל אביב.	1 תמונה
10 בפברואר 1945.	מפעל לעיבוד עורות, מחנה עבודה נוינגאמה.	2 תמונה
20 בפברואר 1991.	דירתה של שרלוטה, תל אביב.	3 תמונה
12 בפברואר 1945.	בלוק האסירות, מחנה עבודה נוינגאמה.	4 תמונה
מיד בהמשך.	מרפאתו של ד"ר שמידט, מחנה עבודה נוינגאמה.	5 תמונה
אותו לילה.	חדרה של בובי, מחנה עבודה נוינגאמה.	6 תמונה
למחרת בבוקר.	מפעל לעיבוד עורות, מחנה עבודה נוינגאמה.	7 תמונה
20 בפברואר 1991.	דירתה של שרלוטה, תל אביב.	8 תמונה
2 באפריל 1945.	חדרה של בובי, מחנה עבודה נוינגאמה.	9 תמונה
20 בפברואר 1991.	דירתה של שרלוטה, תל אביב.	10 תמונה
3 באפריל 1945.	מועדון הקצינים, מחנה עבודה נוינגאמה.	11 תמונה
למחרת בבוקר.	מפעל לעיבוד עורות, מחנה עבודה נוינגאמה.	12 תמונה
5 באפריל 1945.	קרון עץ להובלת בהמות.	13 תמונה
20 בפברואר 1991.	דירתה של שרלוטה, תל אביב.	14 תמונה
7 באפריל 1945.	חצר, מחנה ריכוז ברגן בלזן.	15 תמונה
15 באפריל 1945.	חצר, מחנה ריכוז ברגן בלזן.	16 תמונה
20 בפברואר 1991.	דירתה של שרלוטה, תל אביב.	17 תמונה

תמונה ראשונה

[המחזה מתרחש בסלון דירתה של שרלוטה בתל אביב. במהלך ערב אחד בזמן מלחמת המפרץ, ב-22 בפברואר 1991. אותה התפאורה משמשת גם לרפליקות ממחנה העבודה וגם לרפליקות ממחנות הריכוז, כאילו השואה נמצאת בתוך ביתה של שרלוט. הבזקים אלו, המשוחקים על ידי אותן השחקניות, הן בתחילה היזכריות של שרלוטה, ובהמשך סיפורים אותם שרלוטה מספרת לקירסטן. **שרלוטה** יושבת בסלון וקוראת ספר. ניכר בה שהיתה יפה מאוד בצעירותה. לצידה ספל תה. **אידיה**, לבושה במדי אסירה וטלאי צהוב, נוכחת כל העת בדירה, כמעין דיבוק בתוך ראשה של שרלוטה. אידיה היא המספרת של הסיפור. היא מושכת בחוטים, מפעילה את הדמויות ובוראת את הסיפור עבור הצופים. אופיה שובבי. לאורך כל ההצגה היא אינה מניחה לשרלוטה לנפשה, מציקה לה, לועגת לה ומנכיחה את העבר הלא פתור בכל רגע אפשרי. **אידיה** מרחיקה בגחמה שובבית את ספל התה של **שרלוטה**. **שרלוטה**, תוך כדי קריאה, מחפשת את הספל במקום בו השאירה אותה אך לא מוצאת.]

אידיה: [לקהל] פברואר 1991, מלחמת המפרץ. העיר תל אביב, רח' שלומציון המלכה 6, קומה שניה. כאן גרה כבר 43 שנה שרלוטה רוזנר, מוקפת ברוחות הרפאים שלה.

[**קירסטן** דופקת בדלת, היא לובשת מעיל עור ובידה קופסת קרטון של מסכת גז. התנהגותה בשלב זה מעט אלימה, בוטה וחסרת חמלה. **שרלוטה**, נתמכת במקל הליכה, נחפזת לאיטה לפתוח את הדלת.]

קירסטן: [מתדפקת על הדלת] פראו רוזנר? פראו רוזנר? פראו שרלוטה רוזנר?

שרלוטה: מי זה? מי זה בדלת?

קירסטן: קירסטן איברהארט, מברלין. דיברתי איתך בטלפון. [שרלוטה פותחת פתח צר בדלת]

שרלוטה: מה את עושה כאן? אמרתי לך שיש לך טעות, למה באת עד לכאן?

קירסטן: באתי לסקר את המלחמה. חשבתי אולי נוכל לקיים את הראיון שלא הספקנו...

שרלוטה: אולי תניחי לי כבר!

קירסטן: פראו רוזנר, יש לי משהו בשבילך.

שרלוטה: אני לא רוצה ממך כלום.

קירסטן: אבל זה משהו שלא באת לקחת.

שרלוטה: אני לא צריכה מסכה. שהעיראקים יפחדו ממני.

קירסטן: [מנפנפת עם תעודה] זאת תעודת הצטיינות שלך מהבלט הלאומי בפראג.

שרלוטה: אמרתי לך, זו טעות. [מנסה לסגור את הדלת]

קירסטן: את לא שרלוטה רוזנר שנולדה ב-1924 בפראג, בקרלובה שטרסה מספר 5? שבמאי 1943 עברת לגטו? ומשם למחנה עבודה בנוינגאמה?

שרלוטה: תקראי טוב, כתוב על הדלת שרלוטה ברוד. [טורקת את הדלת]

[אזעקה עולה ויורדת עקב התקפת טילים]

קירסטן: [ממשיכה לדפוק] פראו רוזנר! פראו רוזנר!
[ביט] גברת ברוד! תפתחי לי בבקשה.

[שרלוטה מכניסה את קירסטן אליה הביתה]

שרלוטה: נו טוב, תיכנסי. עד צפירת ההרגעה.

קירסטן: [נכנסת ומתחילה לחבוש את מסכת האב"כ] החדר הזה אטום?

שרלוטה: לא מספיק.

[קירסטן חבושה במסכה, קורעת על הרצפה בפחד. שרלוטה נותרת לעמוד ליד הדלת ומביטה בה בלעג]

קירסטן: [נשמעת עמום דרך המסכה] את לא חובשת מסכה?

שרלוטה: [מגחכת] אני לא מבינה כלום, תורידי את הדבר המצחיק הזה.

קירסטן: יש לי הוראות מהמערכת לחבוש מסכה כשיש אזעקה.

שרלוטה: אתם טובים בלמלא הוראות.

קירסטן: אומרים שלסדאם יש גז עצבים.

שרלוטה: טוב, הוא למד מהטובים ביותר.

[קירסטן צוחקת בתוך המסכה, שרלוטה נותרת בפנים חתומות. קירסטן מתרצה מורידה את המסכה וממשיכה לאחוז בה בחוזקה]

שרלוטה: [לוקחת ממנה את הדיפלומה ומתבוננת בה בתדהמה] מאיפה השגת את הדבר העתיק הזה?

קירסטן: נתקלתי בה במהלך תחקיר לכתבה שעשיתי על הפרימה בלרינה שרלוטה רוזנר. [מצביע על התעודה] 5 במאי 1942, ערב הפינוי של היהודים לגטו טרזין. בגלל זה לא הספקת לקבל אותה.

שרלוטה: ולמה את כל כך בטוחה שאני הרקדנית המצטיינת הזאת? בטח איחרת את המועד ושרלוטה רוזנר שלך הפכה לענן של עשן.

קירסטן: פראו רוזנר, אני מחפשת אותך כבר שנה. איתרתי שש-עשרה אסירות צ'כיות בשם שרלוטה שהועברו בטרנספורט במאי 1943 למחנה העבודה בנוֹיִנְגְאָמָה. אחת נספתה במחנה וחמש עשרה הנותרות הועברו לברגן-בלזן, מתוכן רק שש שרדו. אחת היגרה לארה"ב - דיברתי איתה, היא נולדה ב-Nikolsburg, לא בפראג. שתיים

אחרות חזרו לצ'כיה - בדקתי, הגיל לא היה מתאים. שלוש הגיעו לישראל – מתוכן שתיים נפטרו. ביררתי, הן לא למדו מחול באקדמיה. רק את נשארתי, אז את חייבת להיות את.

שרלוטה: ומה כל כך מיוחד בי שאת רודפת אחרי כבר שנה? באת לפה להשלים את מה שסבא וסבתא שלך לא הספיקו?

קירסטן: מאיפה את יודעת מה סבא וסבתא שלי עשו במלחמה? אולי הם הצילו יהודים? אולי הם החביאו אותם באיזה חדר סודי מתחת לשטיח?

שרלוטה: אני באמת לא יודעת מה סבא וסבתא שלך מחביאים מתחת לשטיח...

קירסטן: אולי לא הייתי צריכה לבוא הנה. אני מצטערת.

[נשמע קול של פיצוץ מפגיעה של טיל בבניין לא רחוק]

תמונה שנייה

[פלשבק למחנה נוינגמה שבהמבורג, 10 בפברואר 1945. קירסטן היא עכשיו שרלוטה הצעירה – לוטה. **לוטה ואידה** עובדות במפעל לעיבוד עורות המייצר מגפי עור לצבא הרייך הממוקם בסמיכות למחנה העבודה. נשמעים שלושה פיצוצים של ארטילריה מהחזית, אשר הולכת ומתקרבת למחנה. **אידה** מתכופפת ומתחבא מהפצצות, ואילו **לוטה** החלושה והמיואשת נותרת שאננה ולא מנסה להתגונן. אידה מנסה להתמודד עם המצב בעזרת הומור, וכך לשמור על שפיותה ולעודד את לוטה.]

אידה: בסוף הבריטים עוד יהרגו אותנו עם ההפצצות האלה!

לוטה: [בייאוש] זה כבר לא משנה מי.

אידה: מדאם דה בוטון כמעט הרגה אותי פעם. היא תפסה אותי אוכלת חפיסת שוקולד לפני הופעה. כל החודש היא הכריחה אותי לאכול רק סלק – חטפתי הרעלת סלק. יכולתי למות.

אידה: [לקהל] נוינגאמה, פברואר 1945. מחנה עבודה לנשים. מפעל לעיבוד עורות עבור הרייך. במפעל הזה עובדות בשנה האחרונה האסירה A26634 - שרלוטה רוזנר, והאסירה 26637A. אידה ברמן.

[ממשיכות לעבוד. **לוטה** נכנסת להתקף של חרדה]

קירסטן: אידה, אני לא יכולה להמשיך...

אידה: לוטי, תהיי חזקה!

קירסטן: אני לא יכולה להמשיך...

אידה: תקשיבי לי! אנחנו כאן בגלל שאנחנו מועילות לרייך! כשלא תהיי מועילה יותר, היימח שמם ישלחו אותך ל"מרפאה". ואנחנו יודעות איזה מן תרופה מציעים לנו שם...

[ממשיכות לעבוד. **לוטה** על סף אפיסת כוחות]

לוטה: אני לא יכולה יותר...

אידה: [מוציאה מכיסה פיסת לחם] קחי!

[**לוטה** נדהמת אך מכרסמת את הלחם]

אידה: עכשיו תזדקפי, תנשמי עמוק ותחזרי לעבוד...

לוטה: אני נשבעת שאני אחזיר לך.

[**בובי** נכנסת]

בובי: תניחו הכול! עמדו בשורה!

- אידיה:** זה הסוף שלנו.
[לקהל] בובי. כלומר, ככה אנחנו קוראות לה. בובי זה נער בגרמנית.
אומרים שמדי פעם היא מכניסה אליה אסירה ל'פגישה לילית'. למחרת
האסירה הזאת מופיעה בשמלה מתוקנת או עם גופיית פלנל חדשה,
כולה רחוצה ונקייה. רק מלחשוב על זה אני חוטפת בחילה.
- בובי:** אמרתי לעמוד בשורה! [נעמדות דום מול בובי]
מפקד המחנה צריך חמש מתנדבות לעבודה. מי מכן שרוצה להאכיל
חזירים, שתצעד צעד קדימה!
- [לוטי צועדת צעד אחד קדימה]
- בובי:** [ללוטה, בוחנת אותה מכף רגל ועד ראש] את? מה איתך? יש לך ניסיון עם
חזירים?
- לוטה:** כן... גדלתי בחווה. הייתי מאכילה את החזירים כל בוקר...
- בובי:** [צוחקת] יהודיה שקרנית! יהודים לא מגדלים חזירים.
- לוטה:** אני נשבעת!
- בובי:** את מתווכחת איתי? [בועטת בה] אמרתי לא! [לוטה מתקפלת מעוצמת
הבעיטה אך חייבת להמשיך לעמוד דום]
Fünf - בואו אתן איתי. השאר חיזרו לעבוד! [יוצאת]
- [הבנות חוזרות לעבוד]
- אידיה:** אמרתי לך שלא מתנדבים כאן!
- לוטה:** במקום שיש אוכל לחזירים, יש גם אוכל לבני אדם!
[נשמעים קולות ירי של תת-מקלע וזעקות אימים שנחלשות וגוועות. אידיה ולוטה קופאות ומסתכלות
אחת על השנייה]
- לוטה:** היא הרגה אותן! אידיה, אני התעקשתי ללכת אל מותי והמפלצת הזו...
[מצביעה לכיוון אליו יצאה בובי] היא הצילה את החיים שלי!
- אידיה:** זה היה קרוב!

תמונה שלישית

[20 בפברואר 1991, סלון ביתה של שרלוטה בתל אביב]

קירסטן: [מסתכלת מהחלון] זה נפל ממש קרוב!

שרלוטה: שמיר האינפוטנט הזה! יורים לנו טילים על הבית ואנחנו לא מגיבים!?

קירסטן: ארצות הברית הקימה קואליציה שלמה שנלחמת בעיראק.

שרלוטה: יש לנו צבא משלנו! אנחנו יכולים לדאוג לעצמנו!

[פאזזה]

קירסטן: את לא מפחדת להיות כאן לבד?

שרלוטה: את רוצה להיות הביביסיטר שלי? אני לא משלמת טוב.

קירסטן: תל אביב חצי ריקה. אתמול בקושי מצאנו שני אנשים לראיין על המלחמה.

שרלוטה: זה הבית שלי. לאן אני יכולה ללכת? אבל מה את עושה פה עכשיו? אמא שלך לא דואגת לך?

קירסטן: כשאנחנו רחוקות אנחנו מסתדרות הכי טוב.

שרלוטה: כל כך משעמם בגרמניה שבאת לחפש מלחמות של אחרים? לפחות נותנים לך תוספת סיכון, אני מקווה?

קירסטן: על המלחמה?

שרלוטה: על זה שהעזת להיכנס אליו הביתה.

קירסטן: [צוחקת] ליאורה הזהירה אותי שאת לא אוהבת אורחים.

שרלוטה: את דיברת עם הבת שלי?!

קירסטן: את לא הסכמת לדבר איתי, אבל היא כן.

שרלוטה: לא היתה לך שום זכות!

קירסטן: היא בכלל לא ידעה שרקדת! את היית הרקדנית הכי טובה בכל צ'כיה! למה לא חזרת לרקוד אחרי המלחמה?

שרלוטה: זה היה בחיים אחרים.
[פושטת את הידיים ומראה לה את היד שעליה היה אמור להיות מקועקע המספר] את רואה את המספר הזה?

קירסטן: אני לא רואה כלום...

שרלוטה: בדיוק. אני הורדתי אותו. אני הורדתי את המזכרת הנאצית הזאת מתחת לעור שלי.

[**שרלוטה** פונה מ**קירסטן** על מנת להרגע. **קירסטן** מסתובבת בדירה, מתרשמת. **קירסטן** ניגשת לקופסה שמונחת על השידה בחדר ומושיטה לעברה את היד.]

שרלוטה: עזבי את זה! אני לא אוהבת חטטנים - החוצה!

[**קירסטן** מניחה את הקופסה ומנגבת את האבק מידיה]

קירסטן: אמרת שאני יכולה להישאר עד צפירת ההרגעה.

שרלוטה: אני שמחה שאת מתנדבת להישאר איתי, אבל אני מסתדרת טוב מאוד גם לבד.

קירסטן: כן, ממה ששמעתי עלייך, את תמיד מסתדרת.

שרלוטה: [צועקת] תראי כריסטינה,

קירסטן: קירסטן.

שרלוטה: איך שלא קוראים לך. תגידי לי את האמת – למה באת לכאן!?

קירסטן: השם אילזה קולמן זכור לך.

תמונה רביעית

[פלשבק; בלוק האסירות במחנה נוינגאמה. **לוטה ואידה**, ואיתן כביכול שאר האסירות, עומדות במסדר מול **בובי**]

אידה: בלוק 4. 28 אסירות.

בובי: היום אין אוכל! [יוצאת]

אידה: היא רעה כמעט כמו מאדאם דה-בוטון!

[מתארגנות לשינה]

לוטה: אתמול בלילה חלמתי שאני לפני הגנרלית ומאדאם דה-בוטון מכניסה את הברכיים הנפוחות שלי לחבית של מי קרח.

אידה: [מחקה את מדאם דה בוטון, במבטא צרפתי, ולוטי מצטרפת אליה] "רקדנית שקמה בבוקר ולא מרגישה כאב..."

אידה ולוטה: "...היא רקדנית מתה". [צוחקות]

[פאזזה]

לוטה: אני מתגעגעת לכאב הזה עכשיו.

[**אידה** ניגשת ל**לוטה** ומגישה לה מתנה עטופה באלתור בבד גס. **לוטה** פותחת את העטיפה].

לוטה: מה זה, אידה?

אידה: "פעם אחת היתה נערה כפרית יפהפייה בשם ג'יזל. הדבר שהיא הכי אהבה בעולם היה לרקוד. אבל אמא שלה אסרה עליה כי היה לב חלש ויותר מדי מאמץ יכול להרוג אותה".

[**לוטה** מוצאת בתוך החבילה נעלי בלט עשויות בגסות מחתיכות עור]

לוטה: אידה!...

אידה: אני כבר חודשיים גונבת חתיכות עור. זה הדגם הכי מוצלח שלי...

לוטה: משוגעת אחת, אם בובי הייתה תופסת אותך היא הייתה...

אידה: הן קצת גסות יותר ממה שאת רגילה, אבל –

לוטה: הן מדהימות! תודה אידה! [קירסטן נועלת אותן]

אידה: את עוד זוכרת את הסולו שלך, ג'יזל?
רציתי לגנוב לך אותו בעצמי אבל ה-י"מח שמם [יריקה] הקדימו אותי.

[**לוטה** נעמדת ומתחילה לרקוד. תחילה לאט ולאחר מכן במהירות הולכת וגוברת]

אידה: לוטי... לאט...

[בשיא הריקוד **לוטה** מסתחררת ונופלת באפיסת כוחות. **אידה** קמה לסייע לה אך **בובי** מקדימה אותה והיא נסוגה]

בובי: מה זה? את חולה! צריך לשלוח אותך למרפאה!

לוטה: [בשארית כוחותיה] לא, לא. בבקשה לא למרפאה. אני אבריא...
[מתעלפת]

תמונה חמישית

[מיד בהמשך, במרפאה של דוקטור שמידט, שמשוחק בשובבות ובמבטא גרמני כבד על ידי **אידה**. **אידה** לובשת חלוק של רופא מחזיקה בידיה מכשיר עינויים. **דוקטור שמידט** מתכוון לענות את **לוטה** לצורך ההנאה הסדיסטית שלו. בדיוק לפני שהוא מספיק לפגוע בה, **בובי** נכנסת לחדר ומפסיקה אותו]

- בובי:** [אל **אידה**, המשחקת רופא נאצי] דוקטור שמידט!
- אידה:** קומנדנט קולמן!
- בובי:** דוקטור שמידט, אני צריכה את עזרתך. האסירה הזאת לא מרגישה טוב. אני צריכה שתטפל בה.
- אידה:** לטפל בה?
- בובי:** לטפל בה!
- אידה:** לטפל בה! [בשובבות] אילזה... מה זאת את מבקשת אותי?
- [**דוקטור שמידט** חוזר ל**שרלוטה** הכבולה וממשיך בעינויו]
- בובי:** דוקטור שמידט!
- אידה:** יה?
- בובי:** כנראה שנפלה ביננו איזושהי אי הבנה. אני צריכה שתציל את האסירה הזו. כלומר תרפא אותה.
- אידה:** מה זאת, אילזה? האם נדמה לי שיש לך יחס מיוחד אל היהודיה המטונפת הזאת? האם היא יקרה לך?
- בובי:** היא לא יקרה לי, דוקטור שמידט. היא יקרה לרייך. היא עובדת טובה. וחבל...
- אידה:** יש לנו כוח אדם חלופי. אין כל צורך לבזבז תרופות יקרות על [בגועל] אסירה יהודייה.
- בובי:** דוקטור שמידט, אני מזהירה אותך! אם האסירה הזאת תמות יהיה לך עסק איתי! רפא אותה! רפא אותה! [אוספת את עצמה] עשה שתבריא אחרת אהפוך את חייך לגיהנום כזה שתצטער שלא נולדת יהודי!

תמונה שישית

[אותו הלילה, חדרה של **בובי** במחנה העבודה נויגאמה. **לוטה** מפוחדת ומבולבלת מכדי להגיב]

בובי: [מחייכת] את נפלת שם קודם. קחי. זה יתן לך כוח. [מציעה ל**לוטה** תפוח אדום וגדול]

איך קוראים לך?

לוטה: A26634.

בובי: כן... כמובן. טוב מאוד. [נבוכה].
את צריכה להתחזק, כדי תוכלי להמשיך לעבוד.
[פאזזה] אני אילזה.
איך קוראים לך?

לוטה: A26... שרלוטה. קוראים לי שרלוטה.

בובי: שרלוטה! נעים מאוד, שרלוטה! [שתיקה]

[**בובי** מתקרבת אל **שרלוטה** ומלטפת אותה]

[ברכות] כבר הרבה זמן רציתי לדבר איתך, אבל לא ידעתי איך.

[**לוטה** מתכווצת למגעה של **בובי**. בתגובה **בובי** מקשיחה.]

בובי: אני מבינה שהחברה שלך תפרה לך את הנעליים האלה במפעל.

לוטה: בבקשה אל תעשי לה כלום – היא עשתה את זה משאריות של...

בובי: מאיפה את שרלוטה?

לוטה: מפראג.

בובי: פראג! שמעתי שהיא עיר יפהפיה. היא יפה כמוך?

לוטה: [מחייכת] כן, פראג עיר יפה. כמוני.

בובי: את שונה מהאחרות. ההליכה שלך זקופה וגאה. את כמו יהלום שמנצנץ בתוך הרפס! אתמול כשרקדת פחדתי שאחד המפקדים יצוץ פתאום ואצטרך להכות אותך, אבל לא יכולתי להוריד ממך את העיניים.

לוטה: אפשר עוד תפוח?

בובי: [צוחקת] אל תדאגי בקשר לרעב. אני אדאג לך לאוכל. הלילה את יכולה לישון כאן, עם שמירה חמה ומיטה רכה. מחר כבר תחזרי לחברות שלך.

[**לוטה** נעתרת ל**בובי** ומקיימת איתה יחסין מין]

תמונה שביעית

[למחרת. מפעל עיבוד העורות במחנה העבודה נוינגאמה. **לוטה** חמקה מחדרה של בובי וחזרה לעמדתה בטרם הגיעו לשם שאר האסירות. **אידה** נכנסת ורצה לזרועותיה של **לוטה**. **בובי** משגיחה מהצד]

אידה: לוטי שלי, הנה את! פחדתי שהרגו אותך!

[מתחילות לעבוד. **לוטה** מוציאה את התפוח המוחבא בבגדיה ומגישה אותו ל**אידה**]

אידה: אני לא מאמינה! מאיפה השגת את זה?

לוטה: ...מצאתי אותו!

אידה: היה לנו מזל הפעם! זה יום חג!

[**אידה** נוגסת בתפוח ומושיטה ל**לוטה** כדי שתאכל גם היא]

לוטה: לא... תאכלי אותו את. אני לא רעבה.

אידה: את... לא רעבה?

לוטה: לא...

אידה: לוטה, מאיפה השגת את התפוח הזה? ממי קיבלת אותו? מאחד העובדים הפולנים?

לוטה: לא.

אידה: מהקאפו הרומניה?

לוטה: לא.

אידה: מאחת מהן!?

[**לוטה** משפילה מבט]

לוטה שלי! מה עשית כדי לזכות בתפוח הזה?

לוטה: היא פשוט נתנה לי אותו.

אידה: אני לא יכולה לאכול את זה. [מחזירה לה את התפוח בגועל] זה תפוח מורעל!

לוטה: אידה, היא רק נתנה לי משהו לאכול ולשתות, ומיטה לישון לילה בה.

אידה: המפלצת הזאת! היא הכריחה אותך...?

לוטה: כלום לא קרה. היא תעזור לנו!

- אידיה:** לוטי שלי, תמימה שכמותך! שום דבר לא בא בחינם, ואת? מה יש לך לתת בתמורה? רק את עצמך.
- לוטה:** זה לא ככה! אני... [מנמיכה את קולה] אני רק מנצלת את ההזדמנות.
- אידיה:** את צריכה להיזהר ממנה! היא נחש, היא תנצל אותך וכשתפני לה את הגב היא תנעץ בך את הסכין.
- לוטה:** אידיה, אני יודעת מה אני עושה, תסמכי עליי. איתה יש לנו סוף סוף סיכוי לצאת מפה בחיים.
- אידיה:** אז הנאצית הרחומה מצילה יהודייה אחת...
- לוטה:** שתיים!
- אידיה:** ואת כל שאר המחנה היא רוצחת?
- לוטה:** את יודעת שהמכות שלה עדיפות על פני המכות של האחרות. אילזה לא כזאת, היא שונה.
- אידיה:** אילזה?! את קוראת לה אילזה?! כאילו היא בנאדם כמוני וכמוך!
אילזה!

תמונה שמינית

[20 בפברואר 1991, דירתה של שרלוטה בתל אביב]

- שרלוטה:** אני לא מכירה שום אילזה קולמן.
- קירסטן:** אולי את מכירה אותה בשם אחר. במחנה האסירות קראו לה בזבי. תספורת נערית, שביל בצד. לא גבוהה מדי והיה לה...
- שרלוטה:** אני לא מכירה.
- קירסטן:** מוזר שאת לא מכירה אותה. השם שלך הופיע בפרוטוקול של המשפט שלה.

[שרלוטה מפילה את כוס המים. מנסה להתכופף לנקות.]

- קירסטן:** בואי, אני אעזור לך.
- שרלוטה:** אין צורך.
- קירסטן:** נו, אם אני כבר כאן תני לי לפחות לעזור.

[קירסטן יוצאת למטבח]

- אידיה:** לקח לנו זמן להפסיק לפחד כשבזבי נכנסת אלינו לצריף בערבים. היא חולפת על פנינו, ניגשת לדרגש בו שוכבת לוטה ומתיישבת בגבה אלינו. אח"כ אנחנו שומעים את הצחקוקים. וכל הגוף מצטמרר, כמו חריטות על זכוכית. לפעמים לוטה יוצאת אחריה בחושך על קצות האצבעות. **אני** הייתי מעדיפה למות.

[אידיה מתרחקת חזרה. קירסטן חוזרת עם סמרטוט לנגב את המים שנשפכו]

- קירסטן:** את כמו גרטרוד, את יודעת?
- שרלוטה:** מי זאת גרטרוד?
- קירסטן:** אמא שלי. גם היא לא אוהבת לדבר.
- שרלוטה:** לא על כל דבר צריך לדבר.
- קירסטן:** על כל שאלה ששאלתי נתקלתי בחומה של שתיקה. היא לא רצתה שאסע לישראל. זה מסוכן, היא אמרה. אבל אני חושבת שהמלחמה ההיא מטרידה אותה יותר מהמלחמה הזאת.
[ביט]
- גרנו בברלין המזרחית, כל בוקר בדרך לבית הספר, הייתי עוברת ליד תחנת הרכבת התחתית. השערים היו נעולים. חיילים עמדו בפתח ושמרו שאף אחד לא ייכנס - תחנות רפאים. הרכבת הייתה חולפת שם בלי לעצור. לפעמים הייתי

מדמיינת מה האדמה מחביאה מתחת לרגליים שלי. או איך אני מתגנבת לרציף ועולה על אחת הרכבות.

שרלוטה: אני לא נוסעת ברכבות. הבת שלי ליאורה גרה בחיפה. זה רק שעה ברכבת, אבל אני לא יכולה.

קירסטן: למה שלא תעברי לגור קרוב אליה?

שרלוטה: תסתכלי עליי, אני בן אדם שנעים להיות בקרבתו?! אפילו תה לא הצעתי לך.
[יוצאת למטבח]
איך את שותה?

תמונה תשיעית

[2 באפריל 1945, חדרה של בובי במחנה העבודה נוינגאמה. **לוטה** רוקדת לבד בחדר]

בובי: [בובי חוזרת לחדר עם כוס תה ומגישה אותה ל**לוטה**] תה עם וויסקי! גנבתי את זה ממועדון הקצינים. הגיע ארגז שלם. מחר יש מסיבה.

לוטה: כולן מתרחקות ממני.

בובי: הן מקנאות בך.

לוטה: למה דווקא אני?

בובי: אני לא יודעת בדיוק, אולי כי כשאת רוקדת, את גורמת לי להרגיש שאני נמצאת במקום אחר.

[בובי נוגעת בידה של **לוטה ולוטה** נאנקת בכאב]

בובי: מה קרה?

[בובי מקפלת את שרוול החולצה של **לוטה** וחושפת חתך בוער שנגרם ממכת שוט]

לוטה: מפקד המחנה.

[בובי לוקחת צמר גפן, יוד, ותחבושת וחובשת את ידה של **לוטה**. תוך כדי הן משוחחות.]

לוטה: פעם הריקוד היה בשבילי הכל... אני קיבלתי את התפקיד של ג'יזל.

בובי: אני לא כל כך מבינה בבלט.

לוטה: זה החלום של כל רקדנית לרקוד את התפקיד הזה. אני קיבלתי אותו אבל... הנה אני כאן...

בובי: ומי זאת ג'יזל?

לוטה: נערה כפרית יפהפייה. דוכס בשם אלברכט מתאהב בה אבל הוא יודע שאין לאהבה שלהם סיכוי כי היא פשוט עם והוא בן אצולה.

בובי: אז מה הוא עושה?

לוטה: הוא מתחזה לנער כפרי והם מתאהבים.

בובי: הוא מתחזה לנער פשוט כדי לזכות באהבה שלה!

לוטה: אני לא חושבת שארקוד שוב.

[**בובי ולוטה** מחובקות. לפתע נשמע רעש של צעדים מחוץ לחדר. **בובי** נבהלת ומתרחקת מ**לוטה** ומרימה באינסטינקט את האלה כדי להכות את **לוטה**, במקרה שמישהו אכן יכנס בדלת. **לוטה** כורעת

כדי לגונן על עצמה. לאחר שהן נוכחות לדעת שאף אחד לא בא, **לוטה** מזדקפת ו**בובי** מתחילה לבכות]

בובי: אני אוהבת אותך! אני לא יכולה יותר להעמיד פנים!
אני אוהבת אותך - האם זה פשע כל כך נורא?

לוטה: תאהבי אותי כאן! מחוץ לחדר הזה את חייבת להמשיך להרביץ לי!

בובי: אני לא מסוגלת!...

לוטה: תרביצי לי, אילזה! אם את אוהבת אותי - תרביצי לי!

[**בובי** מרביצה ל**לוטה** בעוצמה הזלכת ומתחזקת. **לוטה** נאנחת מכאב]

זה לא כואב לי, אילזה. אני רק עושה את עצמי.

בובי: דמייני שהמכות שלי הן נשיקות!

לוטה: דמייני שאני צועקת "אני אוהבת אותך!"

[**בובי** מרביצה ל**לוטה** חזק יותר]

לוטה: [נאנחת מכאב] ...אני אוהבת אותך!

[**בובי** ול**לוטה** מתחבקות ובוכות]

בובי: בואי נברח מכאן!

לוטה: אבל איך?

בובי: [מתעשתת] יש לי רעיון. מפקד המחנה הוא חובב בלט מושבע. אני רוצה שאת תרקדי בשבילו מחר במסיבה של הקצינים. בזמן שאת תרקדי אני אגנוב את המפתחות של אחד הרכבים. כשתסיימי אני אחכה לך בחוץ ונברח מפה ביחד. את ואני. הם יהיו כל כך שיכורים שהם לא ישימו לב.

תמונה עשירית

[20 בפברואר 1991, דירתה של שרלוטה בתל אביב. שרלוטה וקירסטן שותות תה]

- שרלוטה:** "הרפובליקה הציכית מתכבדת להעניק תעודת הוקרה זו לפרימה בלרינה שרלוטה רוזנר, על תרומתה המיוחדת לאמנות המחול. מענק כספי בסך 8000 קרונות" – [מתלוצצת] את חושבת שזה עדיין בתוקף?
- קירסטן:** עכשיו תוכלי להראות אותה לליאורה!
- שרלוטה:** מה חשבת? שחתיכת נייר תחזיר אחורה את הזמן? מה חשבת, שתני לי אותה ואני אתחיל לרקוד שוב ברחבי הבית?
- קירסטן:** למה לא חזרת לרקוד אחרי המלחמה?
- שרלוטה:** אליהו לא התחתן עם פרימה בלרינה! הריקוד מעלה יותר מדי זיכרונות. אני לא יכולה לרקוד בין המתים!
- קירסטן:** פראו רוזנר...
- שרלוטה:** גברת ברוד!
אני חושבת שכדאי שתלכי עכשיו.
- קירסטן:** [פאזה. אוזרת אומץ] לפני המלחמה ההורים של אילזה קולמן לחצו עליה להתחתן. הנישואים לא החזיקו מעמד אבל כשאילזה גויסה למאמץ המלחמתי היא השאירה מאחוריה ילדה קטנה.
- שרלוטה:** היתה לה ילדה!
- קירסטן:** כן. גרטרוד.
[ביט]
אמא שלי.
- שרלוטה:** [מושיטה ידיים בהתרגשות לכתפיה של קירסטן] את הנכדה שלה! את הנכדה של אילזה קולמן!
[נרתעת אחורה]
- את שקרת לי! "כתבה על הפרימה בלרינה שרלוטה רוזנר!"
למה באת לפה? לחטט בפצעים?
- קירסטן:** אני לא ידעתי אפילו את השם של סבתא שלי עד לפני שנה. הדבר היחיד שאמא שלי סיפרה לי עליה זה שהיא היתה כתם בהיסטוריה של המשפחה.
ואז נפלה החומה, ומשהו בי התעורר. הלכתי לארכיונים, אני לא יודעת מה ציפיתי לגלות שם. התחלתי לקרוא עליה כל מה שהצלחתי למצוא. השם שלך חזר כל הזמן. לוטה. לוטה. הייתי חייבת לברר מי את.
- שרלוטה:** אז באת לראות מי זאת היהודיה הזאת שהסבתא הרחומה שלך הצילה?

קירסטן: את היחידה שיודעת מה קרה שם באמת!

שרלוטה: תניחי לשלדים בבור! תתני להם לנוח!

קירסטן: אם היה בה שמץ של אנושיות... אני מוכרחה לדעת!

שרלוטה: אין לי אומר. תפתחי את החלון!

[**קירסטן** מתלבטת לרגע אם לפתוח חלון בחדר האטום. **שרלוטה** מתעשתת]

את רוצה לדעת את האמת?

תמונה אחת עשרה

[3 באפריל 1945. התמונה מתרחשת במקביל במסיבת הקצינים ובחדר האחורי בו **לוטה** מתכוננת להופעה שלה. **לוטה** לובשת את בגדי הריקוד. **בובי** עוזרת לה להתלבש. **אידה** לובשת לראשה מגבעת ומשחקת מעין מנחה של קברט, המנחה את מסיבת הקצינים. פנס Flow-spot עגול עוקב אחריה. נשמעת מוסיקת קברטים.]

אידה: ערב טוב Damen und Herren!

[מפלטט עם הקהל]

מה שלומך, היינריך?
גרטה, הסתפרת?
הנס, חולצה חדשה?

[מתיישבת על ברכיים של גבר בקהל]

קומנדנט קליין, יש לנו הערב הפתעה מיוחדת במיוחד בשבילך!

[ביט]

אבל קודם בדיחה -

נחשו איפה ריכוז המוחות היהודים הגבוה ביותר?

[ביט]

[מצביעה למעלה] באטמוספירה!

[סטגדיש של תופים]

[פאזזה]

ועכשיו - אני שמחה, נרגשת, נלהבת, נגעלת, להציג בפניכם בגאווה
ובבוז רב את האחת והיחידה, הפרימה בלרינה...

[האור עובר לחדר של **בובי**. המוסיקה נפסקת.]

לוטה: עוד כמה דקות נהיה חופשיות.

בובי: תזכרי - אני אחכה לך בשער 8.

[האור חוזר להאיר על **אידה**. המוסיקה חוזרת.]

אידה: הישר מהבלט הלאומי בפראג. חלקכם מכירים אותה בשם A26634.
[סטגדיש של תופים]

עכשיו קבלו אותה בשם הבמה שלה - שרלוטה רוזנר!

[האור עובר לחדרה של **בובי**. המוסיקה נפסקת.]

לוטה: אני מתרגשת! יותר מידי סומק?

בובי: את נראית נפלא! [מתנשקות]

[האור חוזר להאיר על **אידה**. המוסיקה חוזרת.]

אידה: ראיתם אותה על בימות פראג, ברלין, וורשה, פאריז, ובעצם -

כל מקום אחר שכבשנו. [סטגדיש]

[בובי מנסה לחמוק מהחדר]

קומנדאנט קולמן!

[בובי קופאת במקום. המוסיקה נפסקת]

תאותי להצטרף אלינו...

[בובי מתיישבת לצד מנחה הקברט וצופה בהופעה של **לוטה**]

ועכשיו קבלו את... [Drum Roll] **שרלוטה רוזנר!**

[**לוטה** לבושה בבגדי בלט. היא רוקדת את הסולו שלה. באמצע הריקוד הקצינים הנאצים נוגעים בה וקורעים את בגדיה. הם אונסים אותה מול **אילזה** שצופה מהצד ולא פוצה פה.]

לוטה: תעזבו אותי!

תמונה שתיים עשרה

[4 באפריל 1945, הבוקר למחרת מסיבת הקצינים. **איזה ולוטה** עובדות בשתיקה במפעל לעיבוד העורות במחנה העבודה נוינגאמה. **בובי** נכנסת ומסמנת ל**איזה** לצאת]

בובי: לא ידעתי שזה מה שיקרה... [שתיקה] את מאמינה לי?
רציתי להציל אותך אבל לא יכולתי... לא יכולתי להסגיר את
הקשר שלנו... אם רק הייתי אומרת מילה זה היה הסוף.
את חייבת להאמין לי, בקושי החזקתי את עצמי. רציתי להרוג אותם כמו
ידיי!

אני אוהבת אותך! את הסיבה היחידה שלי לחיות.
את חייבת להאמין לי, כבר חמישה ימים שאני לא נותנת להם להעלות
אותך למשלוח!
מחסלים את המחנה. בעלות הברית קרבות. התקבלה הוראה מגבוה
להעביר את כל האסירות למחנה ריכוז בעומק גרמניה. מחר יוצא
המשלוח השלישי לברגן בלזן.

לוטה: תצילי אותי!

בובי: אני לא יכולה. הלוואי ויכולתי.

לוטה: מפלצת!

[**לוטה** כועסת על **בובי** ועוזבת את החדר. **בובי** נותרת לבד. היא מתחילה לזעוק. היא מייללת, שבורה
לגמרי וכל המחנה שומע אותה.]

בובי: לוטה! שרלוטה שלי! אל תעזבי אותי!

תמונה שלוש עשרה

[5 לאפריל 1945. אידה ולוטה בקרון הרכבת]

אידה: [לקהל] למחרת בבוקר העבירו אותנו לברגן בלזן. שוב פעם העלו אותנו לרכבות. הקרון שהיינו בו היה קרון עץ להובלת בהמות. מאות אנשים צפופים ביחד, ללא אור ללא אויר. מרוב צפיפות לא יכולנו לשבת, בקושי יכולנו לעמוד. אם הרמת את הרגל לא בטוח שהיית יכולה להוריד אותה בחזרה.
כך עמדנו במשך שעות. הנסיעה ארכה יומיים ללא עצירה. אתם יכולים לדמיין לעצמכם את הצחנה! לא, מה אני מדברת, אתם לא יכולים לדמיין את זה...

תמונה ארבע עשרה

[20 בפברואר 1991, דירתה של שרלוטה בתל אביב]

קירסטן: איך שרדת בברגן בלזן בלי אילזה?

שרלוטה: שרדתי. אבל הטובים שבנו לא שרדו.

קירסטן: ומה עם אידה? היא שרדה?

[אידה מתקרבת כדי לשמוע אך **שרלוטה** לא עונה]
את יודעת, פחדתי מהמפגש בינינו. לא ידעתי מה תספרי לי על סבתא שלי.
[ביט]
כל השנים האלה תיעבתי אותה. לא יכולתי לסבול את הצל הנאצי שהיא הטילה עליי. את הדי.אן.איי שלה מתחת לעור שלי.
[פאזזה]
אני רוצה להראות לך משהו. [מפשילה את שרוולה ומראה ל**לוטה** את המספר המקועקע על ידה]

שרלוטה: מה זה?!

[פאזזה] זה המספר שלי!

[**שרלוטה** מפשילה את שרוולה ומתבוננת המומה בצלקת על ידה]

קירסטן: האיש בחנות הקעקועים בברלין בקושי הסכים לעשות לי אותו. בטח חשב שאני מטורללת לגמרי.

שרלוטה: גם לי יש משהו שאני רוצה להראות לך.

[**שרלוטה** פותחת את המגירה ומוציאה קופסא ומגישה ל**קירסטן**. **קירסטן** פותחת את הקופסא. בתוכה יש טלאי צהוב]

קירסטן: טלאי צהוב! שמרת אותו!

שרלוטה: זה הדבר היחיד שנותר לי ממנה.

תמונה חמש עשרה

[7 באפריל 1945, חצר במחנה הריכוז ברגן בלזן].

אידיה: [לקהל] ברגן בלזן. גיהנום עלי אדמות. בלי אוכל, בלי מים. כולנו חלינו בטיפוס. שכבנו כמו פגרים. לא האמנו שאי פעם נתגעגע לנווינגאמה. לוטה ואני לא נפרדנו לרגע. שמרנו אחת על השנייה. אפילו בגיהנום המשכתי לנסות להצחיק אותה. אבל ברגן בלזן לא היה מקום מצחיק.

לא ידענו שיומיים אחרינו הגיעה גם בזבי לברגן בלזן. אבל היא לא הגיעה לשם בתור מפקדת, אלא כאסירה. היא קפצה מעל הגדר וצעדה אל תוך הגהינום מרצונה החופשי. היא לבשה מדי אסירה, כנראה השאילה אותם מאחת הגוויית, והתחזתה ליהודייה. היא הסתובבה בינינו במבט מבוהל, עברה צריף אחרי צריף, וחיפשה את לוטה בין השלדים החיים ששכבו בכל מקום.

[אור עולה על **בזבי** המורידה את החולצה עם צלב הקרס. היא לובשת חולצת מדים ושמה עליה טלאי צהוב]

תמונה שש עשרה

[15 לאפריל 1945, חצר מחנה הריכוז ברגן בלזן. יום שחרור המחנה על ידי הצבא הבריטי. **לוטה** שרועה על הרצפה. **אידה** מדברת אל עצמה. היא איבדה קשר עם המציאות.]

אידה: אני לא זוכרת אם זה Relevé או ...Pas de bourrée...

[בזמן שאידה מדברת אל עצמה **בובי** נכנסת, לבושה כאסירה, ומזהה אותה]

בובי: אידה?

אידה: מאדאם דה בוטון, זו היתה רק קובייט שוקולד אחת! [ביט]

אני חייבת לעלות לבמה! הריקוד שלי מתחיל!

[**בובי** מבחינה ב**לוטה** שיושבת בצד. זו פגישתם הראשונה מאז שנפרדו דרכיהן במחנה העבודה נוינגאמה]

בובי: [נסערת] לוטי, זו את! חשבתי שאיבדתי אותך לתמיד! [פורשת ידה לחבק אותה]

לוטה: [מתחמקת מהחיבוק] אילזה, מה את עושה כאן?

בובי: אני מחפשת אותך כבר עשרה ימים!

לוטה: ככה? במדי אסירה?!

בובי: לא יכולתי להמשיך לחיות בלעדיוך!

אידה: Relevé. זה היה Relevé? הם קוראים לי! הנה אני באה!

[**לוטה** מבחינה באידה שעומדת לקרוס]

לוטה: אידה? אידה!

[אוחזת את **אידה** המעולפת]

החיילים הבריטים כבר כאן! המלחמה נגמרה!
אנחנו חופשיות! השערים פתוחים.
[בוכה]

אידה, תיכף יחלקו לנו אוכל! אוכל אמיתי!
לזה חיכינו! זה לא שווה כלום בלעדיוך.

[**אידה** נופחת את נשמתה בידיה של **לוטה**. **בובי** מניחה את ידה לאות ניחום על גבה של **לוטה**]

לוטה: את שלחת אותנו אל הגיהנום הזה – ועכשיו את רוצה שאני אעמיד פנים שאת אחת מאיתנו?

בובי: אהובה שלי...

לוטה: תתרחקי ממני!
אני אסגיר אותך לחיילים הבריטיים!

בובי: לוטה, אני מתחננת!

לוטה: את תשלמי על כל מה שעשית!

בובי: לוטה, לא!

לוטה: [כביכול לחיילים הבריטיים] חיילים! היא קצינה נאצית!

בובי: אני אוהבת אותך יותר מאשר את עצמי. הייתי מוכנה ללכת איתך
לאש...

[**בובי** תולשת את מגן הדויד הצהוב מחזה ומשליכה אותו לעבר **לוטה**. חושך.]

[**בובי** עומדת עם חבל על הצוואר. חושך. רעש של הוצאה להורג בתלייה]

תמונה שבע עשרה

[20 בפברואר 1991, דירתה של שרלוטה בתל אביב. **קירסטן** מחזיקה בידה את הטלויזיה הצהוב של בובי מסוף התמונה הקודמת]

קירסטן: הם הוציאו אותה להורג! בגללך! את סיפרת לבריטים שהיא היתה נאצית!

שרלוטה: לאט לך!

קירסטן: אבל היא אהבה אותך באמת!

שרלוטה: איזו זכות היתה לה להרגיש אהבה בגהינום הזה?

[ביט]

חיפשתי אותה. אבל איחרתי את המועד. הם האשימו אותה בפשעי מלחמה בלי לתת לי לראות אותה.

[פאזזה]

אחרי השחרור חזרתי לבית של ההורים שלי. אבל גרו בו אנשים זרים. חיכיתי, אולי אמא או אבא או אחד מהאחים שלי ניצל... אבל אף אחד לא הגיע. אז חזרתי לברגן בלזן.

קירסטן: חזרת לגהינום ההוא?

שרלוטה: כן, כמו אורפיאוס שיורד לשאול להחזיר משם את נשמתה של אהובתו המתה... אבל הגיהינום הפך בינתיים למחנה עקורים. ואילזה לא היתה שם. נשארתי שם שלוש שנים. שלוש שנים של חרטה וייסורים.

[ביט]

אחרי שנתיים במחנה העקורים התחתנתי עם אליהו.

קירסטן: שכחת אותה!

שרלוטה: [מתרגשת ובוכה] הלוואי והיה אפשר לשכוח את המתים. היו יותר מדי מתים בנישואים האלה. לאליהו היו אישה וילדים לפני המלחמה. הוא היה צועק מתוך שינה, קורא בשמות הילדים המתים שלו.

קירסטן: אבל היתה לכם ילדה חיה!

שרלוטה: כן, ליאורה המסכנה. לא הייתי שם בשבילה. הייתי עסוקה במתים שלי שהשארתי מאחור.

ואז איבדתי גם את אליהו. הוא ברח ממני. הלך והצטרף לאשתו וילדיה המתים. אני מקווה שהוא סוף סוף מאושר.

[נאנחת] נשארתי לבד. עם הזיכרונות והחרטות. ועם אידה שלי, שחיה בתוכי מאז אותו יום.

[רוחה של **אידה** מופיעה בדירה]

לו רק המתים יכלו לסלוח! [ממלמלת]

קירסטן: כבר מאוחר. כדאי שאני אלך.

שרלוטה: אבל המתים כבר לא יכולים לסלוח.

[מגישה ללוטה את הטלאי הצהוב הקרוע] תשמרי אותו.

קירסטן: הטלאי הצהוב של הסבתא הנאצית שלי. [קמה ללכת]

שרלוטה: לאן את ממהרת כל כך?!

קירסטן: אני חוזרת הביתה.

שרלוטה: תישארי עוד קצת, עדיין לא הייתה צפירת הרגעה.

[סוף]